

Otpor sužavanju prostora za civilno društvo na lokalnom nivou

Datum

okt. '19.

10.

Ključno je praćenje prostora za delovanje civilnog društva i sloboda kroz uključivanje lokalnih organizacija civilnog društva u dijalog sa međunarodnom zajednicom, zaključeno je na dve lokalne debate u organizaciji Beogradskog centra za bezbednosnu politiku (BCBP) 10. oktobra 2019. u Beogradu.

Debate su okupile predstavnike organizacija civilnog društva, nezavisnih medija i sindikata iz različitih delova Srbije, kojima su se pridružile kolege iz Beograda i Evropske unije. Debate su pružile odličnu priliku za lokalne aktiviste, novinare i članove sindikata da razgovaraju o svakodnevnim koje dokazuju kontinuirani proces sužavanja prostora za delovanje civilnog društva. S druge strane, civilno društvo i mediji iz Beograda i EU

imali su prilike da steknu nove perspektive sa lokalnog nivoa, postave pitanja i dobiju informacije za zagovaranje na višem nivou.

Direktorka BCSP Sonja Stojanović Gajić, predstavnik Zajedničkog konsultativnog odbora EU-Srbija, moderirala je diskusije.

Ugrožena prava civilnog društva

Prva debata bila je fokusirana na pitanje smanjivanja građanskog prostora.

Aleksandar Jovanović Ćuta, aktivista pokreta "Ođbravimo reke Stare planine" predstavio je istoriju otpora zajednica istočne Srbije uništavanju prirodnih resursa radi profita, koja traje oko tri decenije, kao i najnovija dešavanja i odgovore nadležnih državnih organa.

„Nismo imali izbora nego da postanemo aktivisti“, rekao je Jovanović.

Smanjivanje građanskog prostora na lokalnom nivou demonstrirao je primer organizacije Novi Optimizam i sada zatvorenog alternativnog kulturnog centra Zeleno zvono. Branislav Grubacki je podelio kako je njegova organizacija trpela različite vrste pritiska i preživela ih kroz devedesete godine, ali na kraju je morala da se preseli iz Zrenjanina u Beograd.

Takođe su predstavljena pitanja sa kojima se suočavaju akademske zajednice, pravosuđe i ženske organizacije. Šire perspektive pitanju smanjivanja građanskog prostora dala je Maja Stojanović iz Građanske inicijative, koja je predstavila nalaze najnovijeg izveštaja CIVICUS-a o Srbiji. Izveštaj kaže da su prava civilnog društva u Srbiji pala sa „suženih“ na „opstruiranih“.

„Od marta smo zabeležili 97 slučajeva kršenja slobode udruživanja, okupljanja i informisanja. Od uspostavljanja novih GONGO-a, korupcije, do gušenja slobodnog govora, ovi slučajevi pokazuju koliko su u Srbiji ugrožena osnovna prava i slobodan govor“, zaključio je Stojanović.

Stanje demokratije u Srbiji

Druga lokalna debata bila je posvećena razgovoru o stanju demokratije u Srbiji kroz probleme i pretnje sa kojima su suočeni lokalni nezavisni mediji i predstavnici sindikata.

Gordana Bjeletić, glavna i odgovorna urednica Juzne vesti, rekla je da se smanjuje broj pretnji fizičkim nasiljem, ali da se javlja sve više indirektnih pretnji novinarima i njihovim porodicama.

„Gledajte kako prelazite ulicu“ ili „Znamo gde živite“ su pretnje koje dobijamo sve više i više. Ali na ove pretnje se ne gleda kao na direktne reakcije policije i tužilaštva“, naglasila je Bjeletić.

Zaposleni Južnih vesti primetili su obrazac - što je jača osoba u fokusu njihove poslednje istraživačke priče, to više pretnji dobijaju, zaključila je Bjeletić.

Slične stvari se dešavaju i istraživačkim novinarima u Beogradu, koje napadaju u najvećim tabloidnim medijima odmah nakon što objave novu priču, rekla je novinarka KRIK-a Dragana Pećo.

"Pretnje i napadi poput onih koji su se dogodili novinarima Južnih vesti u Nišu dešavaju se širom Srbije nezavisnim medijima", naglasila je Ivana Stevanović iz Fondacije Slavko Curuvija, koja je fokusirana na podršku novinarima.

Ona je pričala o novinarki iz manjeg grada, kojoj majka nije mogla da dođe do lekova zbog istraživačkog novinarstva svoje ćerke, kao primer pritiska na lokalne novinare.

O stanju demokratije razgovaralo se i iz perspektive sindikata. Predstavnici Saveza samostalnih sindikata u Zastava oružju iz Kragujevca i dva sindikata iz Stare Pazove podelili su priče o zastrašivanju, finansijskim inspekcijama, krivičnim prijavama, razbijanju kampanja u tabloidima i konačno gubitku posla.

U tim slučajevima, zaštita nacionalne bezbednosti korišćena je kao izgovor za ograničavanje sindikalnog organizovanja u namenskoj industriji i državnim firmama koje se smatraju važnim za nacionalnu bezbednost, istaknuto je na ovom događaju.

Dve lokalne debate okupile su ukupno 45 učesnika iz različitih delova Srbije, kao i EU, koji su postavljali pitanja i učestvovali u debati.